

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky za rok 2003

Ú v o d

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) predkladá správu o výsledkoch kontrolnej činnosti za rok 2003 na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „NR SR“) na základe čl. 62 Ústavy SR č. 460/1992 Zb. v znení zmien a doplnkov vykonaných ústavným zákonom č. 244/1998 Z. z., ústavným zákonom č. 9/1999 Z. z. a ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z. (ďalej len „Ústava SR“) a § 5 ods. 4 zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o NKÚ SR“).

Ústava SR v čl. 60 ustanovuje, že NKÚ SR je nezávislý orgán kontroly hospodárenia s:

- prostriedkami rozpočtov, ktoré podľa zákona schvaľuje NR SR alebo vláda,
- majetkom, záväzkami, finančnými prostriedkami, majetkovými právami a pohľadávkami štátu, verejnoprávnych inštitúcií a Fondu národného majetku SR,
- majetkom, finančnými prostriedkami a majetkovými právami obcí a vyšších územných celkov, ktoré získali na úhradu nákladov na prenesený výkon štátnej správy,
- majetkom, záväzkami, finančnými prostriedkami, majetkovými právami a pohľadávkami, za ktoré Slovenská republika prevzala záruku,

- majetkom, finančnými prostriedkami, majetkovými právami a pohľadávkami a finančnými prostriedkami, ktoré sa poskytnú Slovenskej republike, právnickým osobám alebo fyzickým osobám hospodáriacim s prostriedkami štátneho rozpočtu alebo nakladajúcim so štátnym majetkom v rámci rozvojových programov alebo z iných obdobných dôvodov zo zahraničia.

Kontrolná pôsobnosť NKÚ SR sa vzťahuje na:

- vládu, ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy a na orgány im podriadené,
- štátne orgány, ako aj právnické osoby, u ktorých vykonávajú funkciu zakladateľa alebo zriaďovateľa ústredné orgány štátnej správy alebo iné štátne orgány,
- obce a vyššie územné celky, právnické osoby zriadené obcami a právnické osoby zriadené vyššími územnými celkami,
- štátne účelové fondy, verejnoprávne inštitúcie zriadené zákonom, právnické osoby, v ktorých majú majetkovú účasť verejnoprávne inštitúcie a na právnické osoby s majetkovou účasťou štátu,
- Fond národného majetku SR (ďalej len „FNM SR“), právnické osoby s určenou majetkovou účasťou FNM SR,
- fyzické osoby a právnické osoby.

1 Kontrolná činnosť NKÚ SR za rok 2003

1.1 Zameranie kontrolnej činnosti NKÚ SR v roku 2003

NKÚ SR v roku 2003 vykonával kontrolnú činnosť v súlade s jeho kompetenciami vyplývajúcimi z Ústavy SR a zákona o NKÚ SR na základe polročne schvaľovaného zamerania. Štruktúra kontrolných akcií vychádzala z nasledovných priorit:

- zabezpečiť splnenie povinností NKÚ SR podľa § 5 zákona o NKÚ SR (vypracovať stanoviská k návrhu štátneho záverečného účtu SR a k návrhu štátneho rozpočtu SR pre potreby NR SR, ako aj ďalšie stanoviská a správy, o ktoré požiada NR SR),
- zabezpečiť realizáciu takých kontrolných akcií, ktoré sú zamerané na ťažiskové položky rozpočtových prostriedkov alebo majetku štátu,
- pokryť maximálne a rovnomerne pôsobnosť NKÚ SR podľa § 2 a § 4 zákona o NKÚ SR,
- reagovať, podľa kapacitných možností, na kontrolné požiadavky výborov NR SR, členov vlády, ako aj iných subjektov,
- vyhodnotiť plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami.

Zameranie kontrolnej činnosti NKÚ SR v roku 2003 výrazne ovplyvnila, v rámci prístupového procesu SR do EÚ, jeho funkcia certifikačného orgánu pri realizácii „Programu rozvoja poľnohospodárstva a vidieka v SR prostredníctvom predvstupového programu SAPARD“. Ďalej NKÚ SR zabezpečoval podmienky na výkon funkcie orgánu vydávajúceho prehlásenie o ukončení pomoci zo štrukturálnych fondov, ktoré je nevyhnutnou podmienkou na predloženie žiadosti o záverečnú platbu z Európskej komisie. NKÚ SR bude túto funkciu vykonávať pre nasledujúce štrukturálne fondy:

- *Európsky fond regionálneho rozvoja, ktorý podporuje produktívne investície vytvárajúce nové pracovné miesta, infraštruktúru a rozvoj malých a stredných podnikov, ktorých cieľom je prispievať k rozvoju najmenej rozvinutých regiónov EÚ;*

- *Európsky sociálny fond, ktorý podporuje opatrenia na zvyšovanie zamestnanosti vrátane vzdelávania, aktívnu politiku zamestnanosti a k voľnému pohybu pracovných síl v boji proti nezamestnanosti a znevýhodneniu rôznych skupín ľudí na trhu práce;*

- *Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond, zameraný na podporu opatrení v oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka adaptáciou poľnohospodárskych štruktúr na dlhodobé štrukturálne zmeny v poľnohospodárstve a rozvoj poľnohospodárskej infraštruktúry a obnovy vidieka, vidieckeho dedičstva a lesov;*

- *Finančný fond na usmerňovanie rybolovu, zameraný na podporu v oblasti rybárskeho priemyslu, ktorý sleduje zabezpečenie vyrovnaného, harmonického rozvoja rybárskeho priemyslu.*

NKÚ SR v roku 2003 začal svoju činnosť aj ako orgán vydávajúci prehlásenie o ukončení pomoci z Kohézneho fondu, ktoré je nevyhnutnou podmienkou na predloženie žiadosti o záverečnú platbu z Európskej komisie. Podpora bude poskytnutá na:

- *projekty životného prostredia umožňujúce dosiahnuť súlad s požiadavkami právnych predpisov ES v oblasti životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja v tejto oblasti,*

- *projekty dopravnej infraštruktúry všeobecného záujmu, ktoré presadzujú trvalo udržateľné spôsoby mobility, najmä tie, ktoré spadajú do rámca pokynov prijatých v Rozhodnutí Komisie č. 1692/96/ES o rozvoji transeurópskej dopravnej siete.*

NKÚ SR v roku 2003 zabezpečoval aj personálnu a technickú prípravu svojej činnosti ako Certifikačného orgánu pre Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond - Záručná sekcia. Úlohou Certifikačného orgánu je vydávanie certifikátu ročného zúčtovania Poľnohospodárskej platobnej agentúry, a to aj na základe preverenia postupov agentúry ako aj preverenia vlastnej vzorky transakcií. Certifikát je predkladaný spolu s protokolom o výsledku kontroly a dodatkovými informáciami, ktoré sa musia poskytovať.

Kontrolnú činnosť NKÚ SR v roku 2003 vykonával v zmysle „Kontrolných štandardov INTOSAI a EUROSAI“ formou finančnej kontroly a formou kontroly výkonu, t.j. kontroly hospodárnosti, účelovosti a efektívnosti použitia verejných prostriedkov.

NKÚ SR v roku 2003 vykonal 78 kontrolných akcií. Z toho 4 kontrolné akcie boli zamerané na kontrolu prostriedkov poskytnutých SR zo zahraničia, 9 kontrolných akcií na príjmovú časť štátneho rozpočtu a 65 kontrolných akcií na výdavkovú časť štátneho rozpočtu.

NKÚ SR v oblasti kontroly európskych fondov vykonal kontrolu riadenia, systému kontroly a použitia finančných prostriedkov v rámci programu SAPARD za rok 2002; kontrolu riadenia a nakladania s finančnými prostriedkami poskytnutými na vybrané projekty v rámci programu ISPA; kontrolu hospodárnosti, efektívnosti, účelovosti a správnosti použitia finančných prostriedkov Európskych spoločenstiev a rozpočtových prostriedkov SR použitých pri realizácii projektov PHARE CBC na cezhraničné projekty SR - Poľsko a kontrolu nakladania s finančnými prostriedkami určenými na programy implementované prostredníctvom Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania, ako aj hospodárenia s prostriedkami SR určenými na zabezpečenie prevádzkových nákladov.

V príjmovej časti štátneho rozpočtu NKÚ SR vykonal kontroly v Daňovom riaditeľstve SR, Colnom riaditeľstve SR, v daňových a colných úradoch a v Ministerstve financií SR zamerané na:

- daňové príjmy štátneho rozpočtu za rok 2002,

- daňové a colné úľavy,
- spôsob vymáhania daňových nedoplatkov s dôrazom na vymáhanie nedoplatkov delimitovaných daňových subjektov a daňových subjektov zaniknutých bez likvidácie,
- postup daňových orgánov u podnikateľských subjektov, ktoré boli v konkurze alebo v likvidácii,
- spôsob vyrubovania a vymáhania dane z príjmov právnických osôb,
- postup colných orgánov pri zistení a riešení porušenia colných predpisov,
- režim uskladňovania v colných skladoch,
- plnenie opatrení na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami.

Vo výdavkovej časti štátneho rozpočtu NKÚ SR vykonal:

- kontroly hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami, nakladania s majetkom štátu a správnosti zostavenia záverečných účtov rozpočtových kapitol za účelom získania podkladov na vypracovanie stanoviska NKÚ SR k Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2002,
- kontrolu hospodárenia FNM SR,
- kontrolu hospodárenia a nakladania s majetkom v Sociálnej poisťovni,
- kontrolu výkonu a uplatňovania práv a povinností vyplývajúcich z finančno-ekonomických vzťahov pri realizovaní práv akcionára v Slovenských elektrárnach, a.s., pri hospodárení Slovenskej pošty, š.p., Banská Bystrica a pri nakladaní s pohľadávkami vo vlastníctve Slovenskej konsolidačnej, a.s., Bratislava.

Výsledky kontrolných akcií boli využité aj pri vypracovaní stanoviska NKÚ SR k Návrhu štátneho rozpočtu SR na rok 2004 pre potreby NR SR.

1.2 Kontrolné zistenia a poznatky NKÚ SR

Predkladaná správa je vypracovaná na základe protokolov z kontrolných akcií realizovaných v roku 2003. V prílohe správy je uvedená stručná charakteristika výsledkov jednotlivých kontrolných akcií NKÚ SR za rok 2003.

Kontrolou hospodárnosti, efektívnosti, účelovosti a správnosti použitia finančných prostriedkov Európskych spoločenských fondov boli zistené najmä zmeny termínov poskytovania týchto prostriedkov tak, že sa oddialila realizácia projektov. Boli akceptované externé dodávateľské faktúry, vystavené zhotoviteľom projektu, ktoré jednoznačne nedokumentovali totožnosť vystaviteľa a zhotoviteľa projektu. V takýchto prípadoch nebolo možné identifikovať druh, miesto a cenu jednotlivých dodávok.

Zistené boli aj nedostatky vo využívaní predvstupovej finančnej pomoci ISPA pre projekt Čistiareň odpadových vôd Trenčín v oblasti zmluvných vzťahov, správnosti financovania projektovania projektu a vedenia účtovnej evidencie nadobudnutého nehnuteľného majetku.

Certifikačnou kontrolou riadenia, systému kontroly a použitia finančných prostriedkov v rámci programu SAPARD bolo zistené, že písomné postupy Agentúry SAPARD dostatočne neupravovali systém záruk v súvislosti s poskytovaním finančnej pomoci.

Kontrolou nakladania s finančnými prostriedkami, určenými na programy implementované prostredníctvom Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania, boli zistené nedostatky v systéme poskytovania a využívania podpory malého

a stredného podnikania z prostriedkov štátneho rozpočtu a z prostriedkov Európskych spoločenstiev.

Kontrolou spôsobu vymáhania daňových nedoplatkov s dôrazom na vymáhanie nedoplatkov delimitovaných subjektov a daňových subjektov zaniknutých bez likvidácie bolo zistené, že najčastejšie sa nedostatky vyskytovali v nedodržiavaní ich registračnej a oznamovacej povinnosti. DÚ pri vyžadovaní uvedených povinností postupovali nedôsledne, pričom málo využívali oprávnenie na výkon daňovej kontroly v uvedených subjektoch. Zistenia NKÚ SR potvrdili, že tieto orgány v malej miere uplatňovali finančné postihy a málo využívali aj iné právomoci na posilnenie daňovej disciplíny (obmedzenie alebo pozastavenie činnosti nedisciplinovaným daňovým subjektom).

V daňovom informačnom systéme APV DIS sa aj v roku 2003 vyskytovali nedostatky, ktoré negatívne ovplyvňovali výkon správy daní, ich kontrolu a vymáhanie daňových nedoplatkov. Bolo zaznamenaných 391 reinštalácií systému.

Jednou z príčin nedostatkov tohto systému boli prevádzkové problémy súvisiace so zapracovaním často novelizovaných zákonov. Krátky čas od schválenia nového znenia zákona, jeho vyhlásenia v Zbierke zákonov a nadobudnutia účinnosti spôsobuje problémy súvisiace s nevyhnutnou reinštaláciou tohto systému. Napríklad zákon č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov, ktorý bol 12 krát novelizovaný, bol nahradený zákonom č. 595/2003 Z. z., ktorý bol schválený 04.12.2003, v Zbierke zákonov bol vyhlásený 31.12.2003 a účinnosť nadobudol dňa 01.01.2004. V roku 2003 z dôvodu legislatívnych zmien bolo nutné vykonať 49 reinštalácií systému.

Kontrolou plnenia opatrení prijatých DÚ po kontrole postupu daňových orgánov u podnikateľských subjektov, ktoré boli v konkurze alebo v likvidácii bolo zistené, že realizáciou opatrení správcovia daní vykonali v evidencii štátnych príjmov predpis dane, penále a úrokov v celkovej výške 95 208 061 Sk. Z toho bolo na účet správcu dane zaplatené 16 135 060 Sk.

Kontrolou postupu colných orgánov pri zistení a riešení porušenia colných predpisov NKÚ SR zistil nedostatky v evidencii colných priestupkov a to najmä chýbajúce údaje o úhrade a výške uloženej pokuty. Ďalej boli zistené prietahy v konaní, resp. nekonanie kontrolovaných subjektov, čo malo za následok uplynutie lehoty na prejednanie priestupku, resp. deliktu, prípadne na uloženie sankcie.

Kontrolou režimu uskladňovania v colných skladoch bolo zistené, že v niektorých prípadoch pri riešení porušenia colných predpisov CÚ nekonali včas alebo nekonali vôbec.

Kontrolou vyrubovania a vymáhania dane z príjmov právnických osôb sa opätovne potvrdilo, že pretrvávajúcim problémom DÚ ostáva klesajúca miera vymožiteľnosti daňových nedoplatkov. Daňová správa evidovala k 30.06.2003 daňové nedoplatky v sume 78,4 mld. Sk z toho 15,9 % tvorili nevymožiteľné daňové nedoplatky v sume 12,5 mld. Sk a daňové pohľadávky prihlásené v konkurznom konaní a vyrovnávacom konaní v sume 30,7 mld. Sk. Vymožiteľné daňové nedoplatky boli k 30.06.2003 evidované vo výške 35,2 mld. Sk, čo predstavovalo 44,9 % daňových nedoplatkov.

Kontrolou plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcou kontrolou výkonu správy cestnej dane bolo zistené, že realizáciou prijatých opatrení DÚ bolo na účty správcov daní zaplatených celkom 10 756 882 Sk.

Kontrolou nakladania s majetkom štátu, ktorého správu podľa § 9 zákona o správe majetku štátu bezodplatne previedli colné orgány bolo zistené, že všetky položky zo zmluvy o prevode majetku štátu boli riadne prijaté na sklad organizácie a zaevidované do operatívno-technickej evidencie. Tovar bol následne výdajkou zo skladu vydaný, alebo sa nachádzal na sklade.

Kontrolné zistenia NKÚ SR v príjmovej časti štátneho rozpočtu dokumentujú, že najčastejšie boli v uvedenej oblasti porušené nasledovné zákony:

Za hodnotené obdobie bolo zistené 372 prípadov porušenia zákona SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní a poplatkov“). Najčastejšie (127 krát) bolo zistené porušenie § 61 o evidencii daní. Porušenia ustanovení platných pre evidenciu daní sa DÚ dopúšťali tým, že ako správcovia dane viedli evidenciu daňových a platobných povinností, ich úhrad alebo zániku a z toho vyplývajúcich daňových preplatkov a nedoplatkov v rozpore s uvedeným paragrafom.

NKÚ SR ďalej zistil 66 prípadov porušenia § 30a cit. zákona. Tento bol porušovaný tým, že DÚ nekonali v lehotách na vydanie rozhodnutia, a to najmä v rámci vyrubovacieho konania pri ukladaní sankcií. V 7 prípadoch došlo nekonaním DÚ k uplynutiu lehoty a zániku práva na ich vyrubenie.

V 33 prípadoch DÚ nekonali vo veci zabezpečenia a vymáhania daňových nedoplatkov i napriek existencii daňových nedoplatkov a exekučného titulu, čím porušili ustanovenia v § 71 až § 94 cit. zákona.

Vo všeobecnosti DÚ málo využívali oprávnenie uvedené v § 35 ods. 1 cit. zákona, a to možnosť uložiť primerané pokuty daňovým subjektom za nesplnenie povinnosti nepeňažnej povahy. Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že v 77 prípadoch DÚ neuložili pokuty za nepodanie daňových priznaní a za nesplnenie registračnej a oznamovacej povinnosti.

Porušenia zákona NR SR č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov boli zistené v 32 prípadoch. Z toho 31 krát § 45 ods. 2 tým, že DÚ si nesplnili povinnosť uložiť pokutu za nepredloženie daňového priznania v zákonnej lehote.

Porušenie zákona o správnom konaní bolo zistené v 89 prípadoch. ČÚ porušovali § 3 ods. 3 zákona tým, že sa s vecou, ktorá bola predmetom konania, nezaoberali svedomito a zodpovedne, nevybavili ju včas a bez zbytočných prieťahov. NKÚ SR tiež zistil, že správne konanie v niektorých prípadoch prebiehalo nehospodárne.

Vo výdavkovej časti štátneho rozpočtu boli najväčšie nedostatky zisťované v dodržiavaní rozpočtovej disciplíny, v správe majetku štátu, vo verejnom obstarávaní a vo vedení účtovníctva. Tieto závery dokumentujú aj údaje charakterizujúce úroveň dodržiavania rozpočtovej disciplíny, ktoré sú uvedené v ďalšej časti správy.

Najväčší počet porušení (2 322 prípadov) bol zistený pri zákone č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“). Najčastejšie porušenými ustanoveniami boli § 11 (871 krát), § 7 (546 krát) a § 12 ods. 2 (499 krát). Kontrolované subjekty tieto ustanovenia zákona porušovali najmä tým, že v účtovníctve používali účtovné doklady, ktoré nemali požadované náležitosti, nevedli účtovníctvo úplným,

preukazným a správnym spôsobom a účtovné zápisy vykonávali nezrozumiteľne, neprehľadne alebo spôsobom, ktorý nezaručoval ich trvanlivosť.

Za závažnejšie však NKÚ SR považuje porušovanie zákona NR SR č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách“), ktoré zistil v 1 735 prípadoch. Kontrolované subjekty najčastejšie porušovali tento zákon tým, že nerešpektovali základné zásady časového a účelového používania rozpočtových prostriedkov, ktoré upravuje § 10. Toto ustanovenie bolo porušené v 1 145 prípadoch, z toho ods. 7 (ktorý stanovuje, že rozpočtové prostriedky možno používať len na určené účely a na krytie nevyhnutných potrieb a opatrení vyplývajúcich z osobitných predpisov, pričom rozpočtové a príspevkové organizácie sú povinné zachovávať maximálnu hospodárnosť a efektívnosť ich použitia) až 969 krát. Zákon o rozpočtových pravidlách bol porušený aj nerešpektovaním ustanovení § 6 upravujúci povinnosti pri realizácii výdavkov štátneho rozpočtu (115 krát) a § 3 o uplatňovaní rozpočtovej klasifikácie (109 krát).

Porušenie zákona NR SR č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe majetku štátu“) bolo zistené v 292 prípadoch. Najčastejšie bolo zistené porušenie § 3 (198 krát). Kontrolované subjekty neplnili, resp. porušovali povinnosti správcu majetku štátu jeho nesprávnym užívaním pri plnení úloh v rámci predmetu činnosti alebo v súvislosti s ním, nenakladali s ním podľa zákona, neudržiavali ho v riadnom stave, nevyužívali všetky právne prostriedky na jeho ochranu a nesprávne nakladali s prebytočným alebo dočasne prebytočným majetkom štátu. Najčastejšie bolo porušované ustanovenie ods. 8, keď kontrolované subjekty nenakladali s majetkom štátu účelne a s maximálnou hospodárnosťou v súlade so zákonom a osobitnými predpismi, o majetku nevedeli účtovníctvo v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom o účtovníctve a nezabezpečili zápis nehnuteľného majetku štátu v katastri nehnuteľností.

Podľa výsledkov vykonaných kontrol bol často porušovaný aj zákon č.263/1999 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“), ktorého porušenie bolo zistené v 220 prípadoch. Najviac porušovaným ustanovením tohoto zákona bol § 2 (86 krát) a to najčastejšie tým, že obstarávatelia pri uzatváraní zmlúv nepoužívali metódy a postupy podľa tohoto zákona. Ďalšími často porušenými ustanoveniami tohoto zákona boli § 1 (29 krát), § 14 (20 krát) a § 13 a § 15 (15 krát).

Okrem porušení uvedených zákonov bolo zistené (v 111 prípadoch) aj porušenie zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe“). Najčastejšie porušeným ustanovením bol § 79 ods. 1, keď kontrolované subjekty svojim štátnym zamestnancom poskytovali tarifné platy podľa platovej triedy, ktorá im neprislúchala. V rámci vykonaných kontrol NKÚ SR zistil aj porušenie zákona o cestných náhradách (75 krát), zákona o štátnom podniku (18 krát), zákona o verejnej službe (15 krát) a Občianskeho zákonníka (7 krát).

Pri kontrole výkonu, t.j. kontrole hospodárnosti, efektívnosti a účelovosti použitia rozpočtových prostriedkov boli zistené viaceré konania, ktorých výsledkom bolo nehospodárne a neefektívne použitie rozpočtových prostriedkov. Napríklad:

- rekonštrukcia budov a dodávka technologického zariadenia, ktoré sa následne nepoužívali, resp. investovanie do nehnuteľností, ktoré v budúcnosti Ozbromené sily SR neuvažujú využívať,

- odstúpenie ubytovne a školského strediska inej právnickej osobe bez nároku na príjmy z prenájmu, pričom boli vynaložené prostriedky štátneho rozpočtu na rekonštrukciu a na úhradu nákladov spojených s prevádzkou. Zisk z poskytovania služieb bol príjmom vykonávateľa správy zariadenia,

- výstavba prebytočnej budovy, ktorá zmluvou o bezodplatnom prevode správy majetku štátu prešla do správy inému subjektu aj keď financovanie stavby bolo zabezpečené pôvodným správcom majetku štátu,

- zakúpenie 4 kusov pneumatík, ktoré nemohli byť použité, pretože vozidlo, pre ktoré boli kúpené používalo iné pneumatiky,

- náklady na opravy služobných motorových vozidiel vzhľadom na ich morálnu a fyzickú opotrebovanosť.

Protokoly o výsledkoch kontrolných akcií boli v zmysle zákona o NKÚ SR prerokované so štatutárnymi zástupcami kontrolovaných subjektov a príslušných štátnych orgánov, ktoré konali v mene štátu v súvislosti s činnosťou kontrolovaného subjektu a zároveň boli prijaté opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Plnenie týchto opatrení NKÚ SR priebežne kontroluje a vyhodnocuje.

Prehľad o počte opatrení prijatých na odstránenie kontrolami zistených nedostatkov za roky 2000 až 2003 je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Ukazovateľ	Rok			
	2000	2001	2002	2003
Počet prijatých opatrení	1 945	1 464	1 735	1 490
z toho: prijaté ústredným orgánom	497	367	186	649
prijaté organizáciami v jeho pôsobnosti	1 448	1 097	1 549	841

Databáza NKÚ SR

V porovnaní s predchádzajúcim obdobím v roku 2003 celkový počet prijatých opatrení klesol a takmer dosiahol úroveň roku 2001, kedy bolo na základe kontroly NKÚ SR prijatých 1 464 opatrení. Podstatne sa zvýšil podiel opatrení prijatých na ústredných orgánoch, keď v roku 2003 dosiahol 43,56 % z celkového počtu opatrení, kým v roku 2002 predstavoval tento podiel len 10,72 % a v rokoch 2001, resp. 2000 len cca 25 %.

Z výsledkov kontrol o plnení uvedených opatrení, ako aj z informácií získaných od subjektov, na ktoré sa vzťahuje kontrolná pôsobnosť NKÚ SR vyplýva, že z celkového počtu 1 490 opatrení prijatých v roku 2003 nebolo splnených 39 opatrení, čo predstavuje 2,62 %. V dôsledku nesplnených opatrení pretrvávali niektoré kontrolou zistené nedostatky. Nesplnené opatrenia boli obsahovo zamerané na odstránenie nedostatkov:

- v evidencii nehnuteľného majetku;
- v špecifikácii dodávok a prác k faktúram;
- vo využívaní inštitútu škodovej komisie;
- v prijímaní opatrení voči zamestnancom kontrolovaného subjektu, ktorí nezabezpečili splnenie prijatých opatrení;
- pri zaraďovaní hmotných investícií;
- pri vysporiadaní zmluvných vzťahov pri centrálnom nákupe;
- vo výdavkoch na reprodukciu a propagačné účely;
- v úplnosti účtovných dokladov, účtovaní pracovných ciest a v dodržiavaní termínov poisteného;
- v inventarizácii majetku a v systéme evidencie majetku z PHARE;

- pri uzatváraní zmlúv s externými dodávateľmi na práce, ktoré mali vykonávať obstarávatelia;
- v oblasti autodopravy;
- pri vyradovaní nepotrebného a neupotrebitelného majetku.

NKÚ SR v súlade s § 2a ods. 3 zákona o NKÚ SR prispôboval a uplatňoval medzinárodné štandardy kontrolnej činnosti v Európskej únii na podmienky Slovenskej republiky. Na základe doporučení INTOSAI a EUROSAI pri zložitejších kontrolných zisteniach vypracúval odporúčania na riešenie zistených nedostatkov. Celkovo NKÚ SR v roku 2003 vypracoval 54 odporúčaní, z toho 26 v legislatívnej oblasti, 21 v organizačnej oblasti a 7 iných odporúčaní.

NKÚ SR v priebehu roku 2003 zasielal správy o výsledkoch kontrolných akcií Výboru NR SR pre financie, rozpočet a menu (gestorský výbor NR SR pre NKÚ SR) ako aj vecne príslušným výborom NR SR. Súčasťou týchto správ bol aj prehľad opatrení prijatých na odstránenie zistených nedostatkov. Správy boli zároveň zasielané aj príslušným orgánom štátnej správy pre informáciu, respektíve so žiadosťou o zabezpečenie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a o uplatnenie sankcií za porušenie rozpočtovej disciplíny.

Predseda NKÚ SR v roku 2003 o kontrolnej činnosti a legislatívnych odporúčaníach NKÚ SR osobne informoval Rudolfa Schustera, prezidenta SR, Pavla Hrušovského, predsedu NR SR, Zuzanu Martinákovú, podpredsedníčku NR SR, Pála Csákyho, podpredsedu vlády, Jána Mazáka, predsedu Ústavného súdu SR, Milana Karabína, predsedu Najvyššieho súdu SR, Milana Hanzela, generálneho prokurátora SR a Ľubomíra Plaia, predsedu Úradu pre štátnu službu.

1.3 Úroveň dodržiavania rozpočtovej disciplíny

Zákon o rozpočtových pravidlách umožňuje vláde vykonať rozpočtové opatrenia (presuny rozpočtových prostriedkov, povolené prekročenie limitu výdavkov a viazanie rozpočtových prostriedkov) v rozsahu ako to ustanoví zákon o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok, ak v priebehu roka vznikne potreba úhrady, ktorá nie je v rozpočte rozpočtovej kapitoly zabezpečená. Vláda uvedené oprávnenie aj v roku 2003 často využívala. Potvrzuje to aj vývoj počtu rozpočtových opatrení, ktorých bolo napríklad v roku 1993 prijatých 270, v roku 1997 už 513 a v roku 2002 vzrástol ich počet až na 1 417. V roku 2003 bolo, podľa informácie MF SR, realizovaných 999 rozpočtových opatrení. Vývoj počtu rozpočtových opatrení za roky 2000 až 2003 je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Rok	2000	2001	2002	2003
Počet opatrení	1 237	1 199	1 417	999

Databáza NKÚ SR z podkladov MF SR

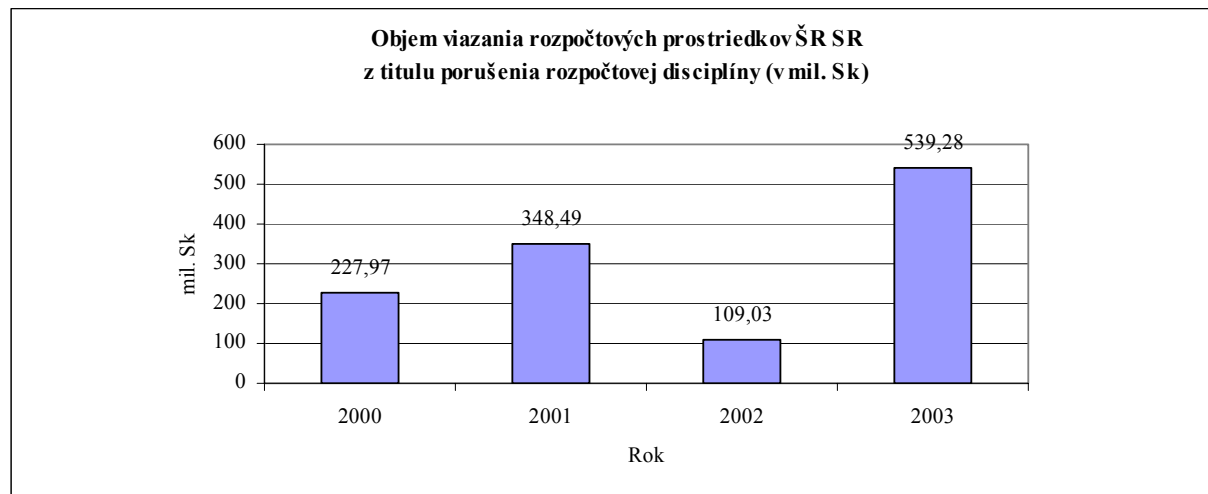
Na oslabenú ústavne zakotvenú fiskálnu právomoc NR SR poukázala aj organizácia SIGMA v „Podrobnej správe z Peer Review“, ktorú vypracovala v apríli 2003 v rámci odbornej pomoci pre systém vnútornej finančnej kontroly vo verejnej správe SR.

Za porušenie rozpočtovej disciplíny bolo v rámci štátneho rozpočtu v roku 2003 uložených 84 sankcií a viazaných 539 mil. Sk, čo z celkového objemu výdavkov štátneho rozpočtu predstavovalo 0,19 %. Prehľad o vývoji dodržiavania rozpočtovej disciplíny za roky 2000 až 2003 je uvedený v nasledovnej tabuľke a grafe:

P.č.	Ukazovateľ	2000	2001	2002	2003
a	b	1	2	3	4
1.	Počet rozpočtových opatrení (viazanie)	98	103	61	84
2.	Viazanie v mil. Sk	227,97	348,49	109,03	539,28
3.	Výdavky ŠR v mil. Sk (skutočnosť)	241 125	249 724	272 004	289 100*
4.	Podiel viazania na výdavkoch ŠR v % (r.2/3)	0,09	0,14	0,04	0,19

*zdroj: www.nbs.sk (predbežné údaje)

Databáza NKÚ SR z podkladov MF SR

Z uvedených údajov vyplýva, že v roku 2003 bolo v porovnaní s predchádzajúcim rokom realizovaných o 23 prípadov viazania rozpočtových prostriedkov viac, pričom sa zvýšil aj objem viazaných rozpočtových prostriedkov zo 109,03 mil. Sk na 539,28 mil. Sk, čo predstavovalo zvýšenie objemu viazaných prostriedkov o 430,25 mil. Sk. Prehľad ústredných orgánov štátnej správy, ktoré v roku 2003 porušili rozpočtovú disciplínu v celkovej sume prevyšujúcej 5 mil. Sk je v nasledovnej tabuľke:

P.č.	Kapitola	Viazanie za kapitolu spolu (v Sk)	Uvoľnenie viazania za kapitolu (v Sk)	% (2/1)
a	B	1	2	3
1.	MDPT SR	195 385 149,00	138 200 000,00	70,73
2.	MH SR	190 770 276,56	187 503 262,46	98,29
3.	MO SR	65 887 566,30	0,00	0,00
4.	MF SR	45 162 441,40	0,00	0,00
5.	MŠ SR	10 998 786,00	4 399 514,00	40,00
6.	MV SR	5 306 383,09	833 000,00	15,70

Databáza NKÚ SR z podkladov MF SR

MF SR v roku 2003 v kapitole MDPT SR viazalo 195 385 149 Sk, z toho 193 943 000 Sk na základe kontroly vykonanej NKÚ SR v rozpočtovej organizácii Slovenská správa ciest Bratislava. Dňa 17.04.2003 rozpočtovým opatrením uvoľnilo 138 200 000 Sk, čo predstavovalo 70,73 % z pôvodne viazanej sumy za kapitolu. V kapitole MH SR viazalo 190 770 277 Sk a rozpočtovými opatreniami uvoľnilo 187 503 262 Sk, čo predstavovalo až 98,29 % viazaných prostriedkov.

Prehľad miestnych orgánov štátnej správy, ktoré porušili rozpočtovú disciplínu v celkovej sume nad 1 mil. Sk je v nasledovnej tabuľke:

P.č.	Kapitola	Viazanie za kapitolu spolu (v Sk)	Uvoľnenie viazania za kapitolu (v Sk)	% (2/1)
a	b	1	2	3
1.	KÚ Košice	4 330 156,00	1 390 000,00	32,10
2.	KÚ B. Bystrica	4 149 994,00	2 376 070,80	57,25
3.	KÚ Prešov	2 472 112,50	1 086 694,00	43,96

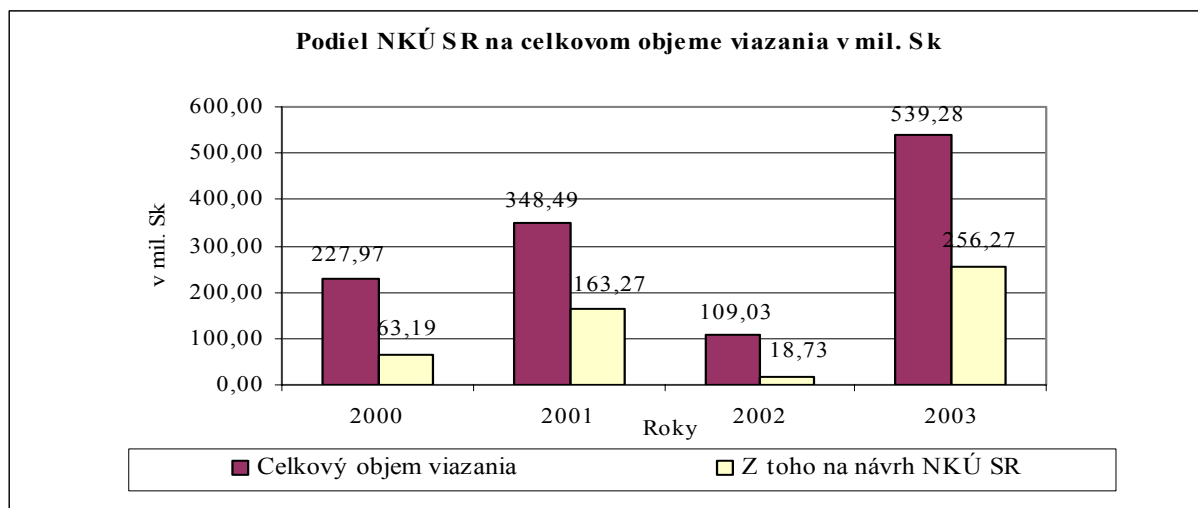
Databáza NKÚ SR z podkladov MF SR

Z uvedených prehľadov o viazaní rozpočtových prostriedkov a uvoľnení viazania vyplýva, že najmä v prípadoch MH SR, MDPT SR a KÚ Banská Bystrica možno tento postup MF SR považovať za kontraproduktívny vo vzťahu k dodržiavaniu rozpočtovej disciplíny napriek tomu, že bol realizovaný v súlade so zákonom.

Z titulu porušenia rozpočtovej disciplíny boli v roku 2003 viazané rozpočtové prostriedky v celkovej sume 539 275 297 Sk. Z toho na základe kontrolných zistení NKÚ SR boli viazané rozpočtové prostriedky v sume 256 265 740 Sk. Prehľad o objeme rozpočtových prostriedkov viazaných na návrh NKÚ SR za obdobie rokov 2000 až 2003 je uvedený v nasledovnej tabuľke a grafe:

		(v mil. Sk)			
P.č.	Ukazovateľ	2000	2001	2002	2003
a	b	1	2	3	4
1.	Celkový objem viazania	227,97	348,49	109,03	539,28
2.	Z toho na návrh NKÚ SR	63,19	163,27	18,73	256,27
3.	Podiel v % (r.2/1)	27,72	46,85	17,18	47,52

Databáza NKÚ SR z podkladov MF SR

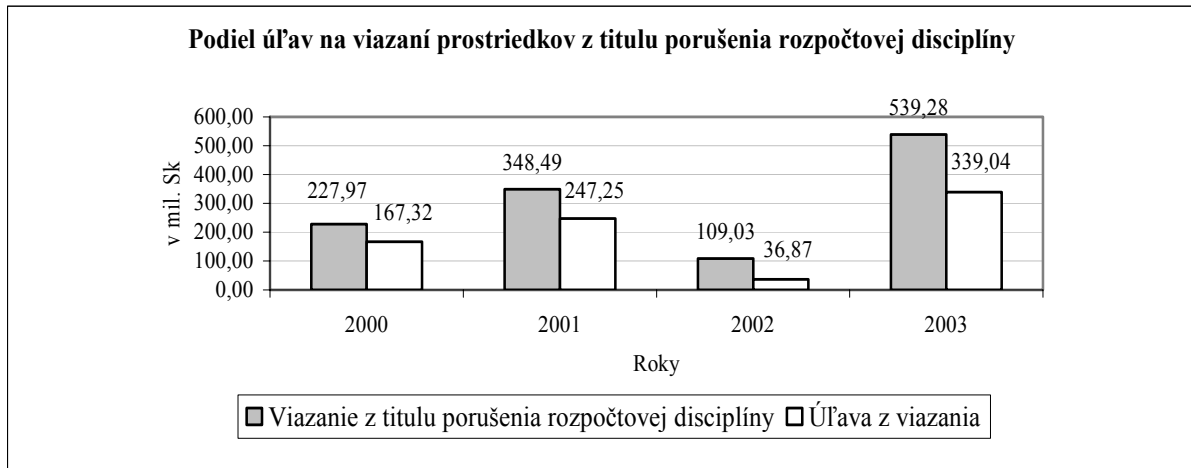

Databáza NKÚ SR z podkladov MF SR

Z celkového objemu viazaných rozpočtových prostriedkov v sume 539,28 mil. Sk v rozpočtovom roku 2003 MF SR na zamedzenie tvrdosti zákona čiastočne uvoľnilo 339,04 mil. Sk, čo predstavovalo 62,83 %. Podiel úľav na viazaní z celkového objemu rozpočtových prostriedkov viazaných z titulu porušenia rozpočtovej disciplíny za obdobie rokov 2000 až 2003 je uvedený v nasledovnej tabuľke a grafe:

(v mil. Sk)

P.č.	Ukazovateľ	2000	2001	2002	2003
a	b	1	2	3	4
1.	Viazanie z titulu porušenia rozpočtovej disciplíny	227,97	348,49	109,03	539,28
2.	Úľava z viazania	167,32	247,25	36,87	339,04
3.	Podiel úľav na viazaní (r.2/1) v %	73,40	70,95	33,82	62,83

Databáza NKÚ SR z podkladov MF SR

Kontrolné zistenia a poznatky NKÚ SR ako aj celková úroveň dodržiavania rozpočtovej disciplíny v roku 2003, ako sú uvedené v predchádzajúcej časti správy, poukazujú na pretrvávajúci nepriaznivý stav v dodržiavaní všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s prostriedkami rozpočtov, ktoré podľa zákona schvaľuje NR SR alebo vláda, s majetkom, záväzkami, finančnými prostriedkami, majetkovými právami a pohľadávkami štátu, verejnoprávnych inštitúcií a FNM SR, ako aj s prostriedkami, ktoré sa SR poskytli zo zahraničia. Nedostatky sa opakovali aj v oblasti daňovej a colnej správy, vrátane problémov súvisiacich s daňovým informačným systémom (APV DIS).

NR SR v roku 2003 na júrovej schôdzi po prerokovaní Správy o výsledkoch kontrolnej činnosti NKÚ SR za rok 2002 a Stanoviska NKÚ SR k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2002 prijala uznesenie č. 338, ktorým v bode D. požiadala predsedu vlády „informovať NR SR o prijatých záveroch k nedostatkom zisteným NKÚ SR k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2002 a v správe o výsledkoch kontrolnej činnosti NKÚ SR za rok 2002 na schôdzi NR SR v septembri 2003“.

Vláda v nadväznosti na cit. uznesenie NR SR prijala 16.07.2003 uznesenie č. 650, v ktorom uložila v bodoch B.1 a B.2 podpredsedovi vlády pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny, ministrom a predsedom ostatných ústredných orgánov štátnej správy SR prijať v termíne do 31.07.2003 v rámci svojich rezortov závery k nedostatkom zisteným NKÚ SR k návrhu ŠZÚ SR za rok 2002 a k správe o výsledkoch kontrolnej činnosti NKÚ SR za rok 2002 a podpredsedovi vlády a ministrom financií uložila pripraviť a predložiť do 10.08.2003 na rokovanie vlády spoločnú informáciu v zmysle bodov B.1 a B.2 cit. uznesenia.

Vláda v nadväznosti na svoje uznesenie č. 650/2003 prerokovala a schválila 21.08.2003 správu o prijatých záveroch k nedostatkom zisteným NKÚ SR k návrhu ŠZÚ SR za rok 2002 a k správe o výsledkoch kontrolnej činnosti NKÚ SR za rok 2002. Zároveň vláda uvedenú správu predložila na rokovanie NR SR. NR SR predmetnú správu vlády vzala na vedomie uznesením č. 498 z 23.09.2003.

Vláda v uvedenej správe všeobecne zhodnotila prijaté závery kontrolovaných subjektov k nedostatkom, ktoré zistil NKÚ SR za rok 2002. Osobitné opatrenia zo svojej úrovne neprijala. Bolo v nej konštatované, že kontrolované subjekty v zmysle zápisnic o prerokovaní protokolov o výsledku jednotlivých kontrol už prijali opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, ktoré zaslali v dohodnutých termínoch NKÚ SR. Okrem toho sa v cit. správe vlády uvádzalo, že „zistené nedostatky, ktoré formuloval NKÚ SR v Správe o výsledkoch kontrolnej činnosti za rok 2002 boli zovšeobecnené a premietnuté do plánov kontrolnej činnosti jednotlivých rezortov a ústredných orgánov štátnej správy SR. Predmetná kontrolná činnosť bude zameraná na dodržiavanie kritérií maximálnej hospodárnosti a efektívnosti použitia rozpočtových prostriedkov tak, aby sa predchádzalo možnému porušeniu rozpočtovej disciplíny a aby sa zistené nedostatky neopakovali“.

Ako ukázali výsledky kontrol v roku 2003, realizácia opatrení, ktoré boli prijaté k zisteným nedostatkom, síce zabezpečila nápravu v jednotlivých prípadoch kontrolných zistení, avšak systémovo nezabránila opakovaniu, resp. vzniku ďalších nedostatkov. Napriek tomu, že nezanedbateľný negatívny vplyv v tejto oblasti má často sa meniacia legislatíva a personálny pohyb v dôsledku zmien v štruktúrach štátnych orgánov a samosprávy a s tým súvisiace nedostatky vo fungovaní vnútorného kontrolného systému, dominantná je úroveň kvality personálnej práce a manažmentu riadenia v kontrolovaných a iných zainteresovaných subjektoch pri hodnotení, resp. vyvedení osobnej zodpovednosti za zistené nedostatky.

V zmysle § 46 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách vláda zodpovedá za hospodárenie s rozpočtovými prostriedkami. V zmysle ods. 2 cit. ustanovenia zákona za hospodárenie s rozpočtovými prostriedkami ústredných orgánov a štátnych fondov zodpovedá príslušný minister, alebo vedúci ústredného orgánu; za hospodárenie s rozpočtovými prostriedkami rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zodpovedá ich vedúci. Za hospodárenie v rozpočtových kapitolách Všeobecná pokladničná správa a Štátny dlh zodpovedná minister financií.

Neformálne a dôrazné uplatňovanie vysokej náročnosti na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a majetkom, vrátane nekompromisného vyvodzovania osobnej zodpovednosti, je jedným zo základných predpokladov zásadnej zmeny doterajšieho negatívneho stavu.

NKÚ SR v zmysle zákona o NKÚ SR dosiahne prijatie opatrení smerujúcich k odstráneniu nedostatkov. Nedisponuje však kompetenciami na vyvedenie sankcií, resp. presadenie vyvedenia osobnej zodpovednosti za kontrolou zistené nedostatky. Výsledky jeho činnosti sú podkladom pre konanie kompetentných zástupcov príslušných štátnych orgánov, verejnoprávnych inštitúcií a ďalších zainteresovaných subjektov. Takéto postavenie NKÚ SR je v súlade s Linskou deklaráciou organizácie INTOSAI o základných princípoch nezávislej finančnej kontroly.

2 Ostatné činnosti NKÚ SR

2.1 Stanoviská a správy NKÚ SR pre NR SR

Na základe ustanovení § 5 zákona o NKÚ SR boli v roku 2003 pre NR SR vypracované nasledovné stanoviská a správy:

2.1.1 Stanovisko NKÚ SR k Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2002

NKÚ SR na základe výsledkov kontroly hospodárenia a správnosti zostavenia záverečných účtov rozpočtových kapitol a Návrhu ŠZÚ SR za rok 2002 v uvedenom stanovisku hodnotil:

- formálno-právne náležitosti Návrhu ŠZÚ SR,
- rozpočtové hospodárenie celkom,
- príjmy a výdavky štátneho rozpočtu,
- štátne aktíva a štátne pasíva.

NKÚ SR v závere stanoviska konštatoval, že:

- Návrh ŠZÚ SR za rok 2002 obsahuje všetky náležitosti v zmysle ustanovení § 50 ods. 1 a 8 zákona o rozpočtových pravidlách,

- v rozpočtovom hospodárení SR sa v roku 2002 dosiahli:

príjmy	220 361 878 000 Sk
výdavky	272 003 866 000 Sk
schodok	-51 641 988 000 Sk

- štátny dlh k 31.12. 2002 bol vykázaný vo výške 388 435 424 000 Sk a oproti roku 2001 sa zvýšil o 20 897 222 000 Sk,

- zo zdrojov získaných z privatizácie majetku štátu boli v roku 2002 uhradené záväzky štátu z minulých rokov vo výške 56 286 984 000 Sk,

- hospodárenie verejnej správy za rok 2002 vykazané v metodike ESA 95 dosiahlo schodok vo výške -77 805 000 Sk (7,2 % HDP),

- vláda pri realizovaní výdavkov dodržala objem maximálneho schodku štátneho rozpočtu ako bol stanovený v zákone o štátnom rozpočte na rok 2002,

- vláda v roku 2002 tiež dodržala rámec maximálneho možného zvýšenia objemu záväzkov štátu vymedzený zákonom o štátnom dlhu,

- vláda uznesením č. 383 z 21.05.2003 v bode C. uložila podpredsedovi vlády a ministrovi financií vykonať zúčtovanie a finančné vysporiadanie rozpočtových vzťahov ústredných orgánov a nimi riadených organizácií, obcí a vyšších územných celkov so štátnym rozpočtom do 31.08.2003,

- v Návrhu ŠZÚ SR za rok 2002 bolo hodnotenie stavu a zmien majetkovej účasti štátu v tuzemských spoločnostiach len v správe MF SR a nie všetkých subjektov uvedených v § 49b ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách,

- v roku 2002 pretrvával stav, keď colné úrady viedli svoje účty, v rozpore s § 34 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách, v komerčných peňažných ústavoch,

- v roku 2002 pretrvávali nedostatky v uplatňovaní zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov pri použití rozpočtových prostriedkov, najmä zákona o rozpočtových pravidlách, zákona o účtovníctve, zákona o verejnom obstarávaní a zákona o cestovných náhradách. Uvedené dokumentuje množstvo zistených porušení týchto zákonov v jednotlivých rozpočtových kapitolách v súvislosti s uplatňovaním zásad maximálnej hospodárnosti, efektívnosti a transparentnosti pri čerpaní rozpočtových prostriedkov,

- výsledky kontrol financovania projektov v rámci predvstupových fondov Európskych spoločenstiev (nízke čerpanie) poukazovali na nutnosť rýchlejšieho zosúladenia všeobecne záväzných predpisov so smernicami Európskych spoločenstiev,

- v roku 2002 pretrvával nepriaznivý stav v oblasti príjmov z realizovaných štátnych záruk a poskytnutých návratných finančných výpomocí najmä z dôvodov insolventnosti konkurzov a likvidácií dlžníkov štátu. Pri preberaní štátnych záruk dochádzalo aj

k nahradzovaniu priamych výdavkov štátu úvermi so štátnou zárukou, čo viedlo k odkladaniu finančných problémov štátu do ďalších období,

- dlhodobo pretrvávajúca prax rozpočtového hospodárenia štátu na úkor jeho prehľubujúceho sa zadlžovania, ako aj poskytovanie takých štátnych záruk, ktorých realizovanie je vysoko rizikové sa premieta do stavu, v ktorom je SR zatiaľ vzdialená od dosiahnutia referenčnej hodnoty 3 % podielu schodku verejných financií na HDP, ako jedného z kritérií pre vstup do Európskej menovej únie.

NKÚ SR odporúča NR SR využiť predmetné stanovisko v procese schvaľovania ŠZÚ SR za rok 2002, ako aj pri prerokovaní Návrhu štátneho rozpočtu SR na rok 2004 a v ďalšom legislatívnom procese.

NR SR na základe prerokovania predmetnej správy svojim uznesením č. 338 z 26.06.2003 k Návrhu ŠZÚ SR za rok 2002 požiadala predsedu vlády o informáciu o prijatých záveroch k nedostatkom zisteným NKÚ SR k Návrhu ŠZÚ SR za rok 2002 a v Správe o výsledkoch kontrolnej činnosti NKÚ SR za rok 2002.

2.1.2 Stanovisko NKÚ SR k Návrhu štátneho rozpočtu SR na rok 2004

NKÚ SR v stanovisku k Návrhu štátneho rozpočtu SR na rok 2004:

- posudzoval makroekonomické rámce a východiská zostavenia návrhu štátneho rozpočtu,
- identifikoval riziká a rezervy rozpočtovania a plnenia príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu,
- vyjadril sa k návrhu zákona o štátnom rozpočte na rok 2004.

NKÚ SR konštatoval, že:

- predpokladom reálnosti návrhu štátneho rozpočtu SR na rok 2004 je schválenie návrhov zákonov, ktoré vláda v súvislosti s jeho prípravou predložila NR SR,
- v príjmovej časti štátneho rozpočtu v roku 2004 bude plnenie príjmov determinované najmä dopadmi legislatívnych zmien v oblasti dane z pridanej hodnoty a spotrebných daní vyplývajúcich zo vstupu SR do EÚ,
- vo výdavkovej časti štátneho rozpočtu v roku 2004 v súvislosti so vstupom SR do EÚ sa mimoriadne zvýšia nároky na dodržiavanie rozpočtovej a finančnej disciplíny, aby výdavky boli skutočne použité v súlade s príslušnými predpismi a len na určené účely s dodržaním maximálnej hospodárnosti a efektívnosti,
- transparentnosť návrhu štátneho rozpočtu negatívne ovplyvňujú pretrvávajúce problémy súvisiace so zriadením nových orgánov štátnej správy a presunom pôsobností na samosprávne orgány.

NKÚ SR pozitívne hodnotil, že súčasťou návrhu štátneho rozpočtu SR na rok 2004 bol aj návrh rozpočtu verejných financií zostavený v podmienkach nových postupov s kvantifikáciou schodku verejného rozpočtu v zmysle metodiky záväzne uplatňovanej v EÚ - používanej pod skratkou ESA 95.

Zámery hospodárenia štátneho rozpočtu ako aj ostatných zložiek verejného rozpočtu vyjadrené v návrhu štátneho rozpočtu SR na rok 2004 NKÚ SR hodnotil ako veľmi náročnú úlohu v podmienkach viacerých vzájomne sa prekrývajúcich vplyvov súbežne prebiehajúcich reforiem.

NKÚ SR odporučil NR SR využiť predmetné stanovisko pri rokovaní o štátnom rozpočte na rok 2004 a v ďalšom legislatívnom procese.

2.1.3 Stanoviská a odporúčania NKÚ SR v pripomienkovom konaní

NKÚ SR v roku 2003 posudzoval v rámci pripomienkového konania 522 návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov, medzinárodných dohovorov, legislatívnych zámerov, uznesení vlády, opatrení, koncepcií a správ rôzneho charakteru z najdôležitejších oblastí národného hospodárstva. NKÚ SR pripomienkoval 174 návrhov zákonov, 111 nariadení vlády, 58 vyhlášok ministerstiev, 118 dohovorov, opatrení, dohôd, atď.

Za osobitne dôležité možno považovať stanoviská a pripomienky k nasledovným všeobecne záväzným právnym predpisom a legislatívnym zámerom:

- návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 13/2003 Z. z. o podmienkach premeny niektorých rozpočtových a príspevkových organizácií na neziskovú organizáciu,
- návrh zákona o zdravotných poisťovniach a dohľade nad zdravotnou starostlivosťou,
- návrh zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií,
- analýza právnych predpisov vo vzťahu na plánovanie a kontrolu efektívnosti a hospodárnosti vynakladania finančných prostriedkov pri uzatváraní zmlúv na dodávky tovarov a služieb,
- legislatívny zámer zákona o nadobudnutí a hospodárení s majetkom štátu,
- návrh zákona o zdravotnom poistení,
- návrh Ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov,
- návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o verejnom obstarávaní,
- návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o rozpočtových pravidlách,
- návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o štátnej službe,
- návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o správe daní a poplatkov.

NKÚ SR inicioval novelizáciu Ústavy SR v časti, ktorou sa má rozšíriť kontrolná pôsobnosť NKÚ SR vo vzťahu k územnej samospráve. Pracovný návrh bol poskytnutý na ďalšie legislatívne konanie príslušným štátnym orgánom. V súvislosti so vstupom SR do EÚ a prijatím záväzkov SR vo vzťahu k prostriedkom finančných fondov, ktoré Európske spoločenstvá poskytujú SR, sa stáva nevyhnutným rozšírenie pôsobnosti NKÚ SR ako certifikačného orgánu a orgánu vydávajúceho vyhlásenie o ukončení pomoci.

NKÚ SR inicioval a podieľal sa na príprave návrhu novely zákona o NKÚ SR, podľa ktorého má NKÚ SR plniť úlohy orgánu vydávajúceho vyhlásenie o ukončení pomoci zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu, zodpovedať za obsah týchto vyhlásení a predkladať ich príslušným orgánom a tiež plniť úlohy certifikačného orgánu pre program SAPARD a certifikačného orgánu pre Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond - Záručná sekcia.

2.1.4 Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti NKÚ SR za rok 2002

NKÚ SR vypracoval v zmysle § 5 ods. 4 zákona o NKÚ SR správu o výsledkoch kontrolnej činnosti NKÚ SR za predchádzajúci rok. V správe konštatoval, že v roku 2002

oproti roku 2001 vzrástol celkový počet prijatých opatrení na odstránenie nedostatkov zistených kontrolami NKÚ SR. Výrazne sa znížil počet opatrení prijatých na ústredných orgánoch (správcoch rozpočtových kapitol). Výsledky kontrol NKÚ SR v roku 2002 však preukázali, že naďalej pretrvávali v činnosti kontrolovaných subjektov nedostatky, vo viacerých prípadoch závažného charakteru.

2.2 Určenie audítora ročnej účtovnej závierky NBS

NKÚ SR v zmysle § 5 ods. 5 zákona o NKÚ SR a § 39 ods. 2 zákona o NBS rozhodol na základe vyhodnotenia relevantných údajov o zmene audítora ročnej účtovnej závierky NBS. V rokoch 2000 až 2002 túto činnosť vykonávala audítorská firma Deloitte and Touche, s.r.o., Bratislava. Na overenie účtovnej závierky NBS v roku 2003 určil spoločnosť PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o., Bratislava. NKÚ SR zároveň požiadal guvernéra NBS o predloženie audítorskej správy vypracovanej uvedeným audítorom.

2.3 Súčinnosť NKÚ SR s orgánmi činnými v trestnom konaní

NKÚ SR v roku 2003 oznámil orgánom činným v trestnom konaní 5 prípadov podozrenia zo spáchania trestnej činnosti. Oznámenia vychádzali z výsledkov kontrolnej činnosti v STV Bratislava, Fakultnej NsP akademika L. Dérera Bratislava, SSC Bratislava - tunel Branisko, Slovenskom paralympijskom výbore a v Úrade vlády SR.

Z uvedených prípadov bolo uznesením Okresného úradu justičnej polície PZ Prešov odmietnuté oznámenie podozrenia zo spáchania trestnej činnosti v SSC Bratislava - tunel Branisko s tým, že nebol zistený dôvod na začatie trestného konania. Vyšetrovateľ Okresného úradu justičnej polície PZ Bratislava III uznesením odložil aj podanie z podozrenia trestnej činnosti neodvedenia poistného vo Fakultnej NsP akademika L. Dérera Bratislava. Ďalšie 3 prípady sú v štádiu prešetrovania, z toho v 1 prípade bolo začaté trestné stíhanie (STV Bratislava).

Okrem spomenutých podaní NKÚ SR odstúpil orgánom prokuratúry 2 anonymné sťažnosti, v ktorých sťažovatelia poukazovali na páchanie trestnej činnosti. Anonymné oznámenie na podozrenie trestnej činnosti v Skloobale, a. s., Nemšová vyšetrovateľ Okresného úradu justičnej polície PZ v Trenčíne uznesením odmietol. Výsledky prešetrovania anonymného oznámenia podozrenia zo spáchania trestnej činnosti v Spotrebných družstvách Galanta zatiaľ nie sú známe, pretože prešetrovanie nebolo doteraz ukončené.

NKÚ SR v roku 2003 okrem spomenutých prípadov trestných oznámení realizoval súčinnosť s orgánmi činnými v trestnom konaní v 15 prípadoch. Orgány činné v trestnom konaní najčastejšie žiadali NKÚ SR o poskytnutie výsledných materiálov a protokolov z vykonaných kontrol, predloženie iných dokladov, informácií, stanovísk a v 4 prípadoch požadovali vykonanie kontroly. NKÚ SR vo všetkých prípadoch vyhovel požiadavkám žiadateľov. Prehľad o súčinnosti NKÚ SR s orgánmi činnými v trestnom konaní realizovanej v roku 2003 je uvedený v nasledovnej tabuľke:

P.č.	Subjekt	Orgán	Dátum požiadavky	Predmet spolupráce	Realizácia spolupráce
1.	Žel. spol., a. s. Bratislava	KÚJP PZ Bratislava	28.01.2003	Žiadosť o zaslanie stanovísk	Stanovisko zaslané 07.02.2003
2.	Najvyšší súd SR	MV SR - SJP PZ	11.02. 2003	Žiadosť o vykonanie kontroly	Protokol zaslaný 05.03.2003
3.	ŽSR a ŽS Bratislava	OR PZ Bratislava I.	25.03. 2003	Žiadosť o zaslanie výsledných materiálov	Výsledné materiály zaslané 04.04.2003
4.	OÚ Revúca	OÚJP PZ Revúca	04.04.2003	Žiadosť o vykonanie kontroly	Odpoveď NKÚ SR 18.11.2003
5.	Tunel Branisko SSC Bratislava	P PZ SKFP Prešov	04.04.2003	Žiadosť o predloženie protokolu a dokladov	Protokoly odoslané 29.04.2003
6.	Sl. konsolidačná, a. s., Bratislava	MV SR - SJP PZ	30.04.2003	Žiadosť o predloženie protokolu a stanoviska	Protokol zaslaný 22.05.2003
7.	Žvolenská tepláreň	OR PZ OKP Zvolen	21.05.2003	Žiadosť o predloženie informácií	Informácia predložená 03.06.2003
8.	FNM SR	P PZ SK FP B.Bystrica	10.07.2002	Žiadosť o vykonanie kontroly a predloženie protokolu	Protokol zaslaný 27.05.2003
9.	FNM SR	MV SR - SJP PZ	13.08.2002	Žiadosť o vykonanie kontroly a predloženie protokolu	Protokol zaslaný 27.05.2003
10.	SŠHR SR	MV SR - SJP PZ	19.06.2003	Žiadosť o predloženie protokolu	Protokol zaslaný 01.07.2003
11.	CR Bratislava	P PZ SKFP Trnava	14.04.2003	Žiadosť o zaslanie výsledných materiálov	Výsledné materiály zaslané 18.07.2003
12.	Sl. pozemkový fond Bratislava	MV SR - SJP PZ	03.09.2003	Žiadosť o zaslanie výsledkov kontroly	Výsledné materiály zaslané 23.09.2003
13.	Sl. centrum dizajnu Bratislava	P PZ SKFP Bratislava	08.10.2003	Žiadosť o zaslanie výsledkov kontroly	Výsledné materiály zaslané 13.10.2003
14.	MO SR	MV SR - SJP PZ	09.10.2003	Žiadosť o predloženie protokolu	Protokol zaslaný 17.10.2003
15.	SŠHR SR	MV SR - SJP PZ	09.10.2003	Žiadosť o predloženie protokolu	Protokol zaslaný 17.10. 2003

Databáza NKÚ SR z podkladov MV SR a GP SR

Začiatkom roka 2003 sa v NKÚ SR uskutočnilo pravidelné pracovné stretnutie zástupcov MV SR, GP SR a NKÚ SR. Zaoberalo sa, okrem hodnotenia stavu spolupráce NKÚ SR s orgánmi činnými v trestnom konaní, aj uznesením NR SR k návrhu poslancov NR SR k vážnym podozreniam o existencii korupcie a klientelistických praktík v politickom systéme SR a možnosťami NKÚ SR pri znižovaní úrovne korupcie a klientelizmu vo verejnom živote. Na rokovaní bol dohodnutý postup ďalšej spolupráce NKÚ SR s MV SR a GP SR.

Ďalej sa v NKÚ SR uskutočnilo pracovné stretnutie s riaditeľom Odboru boja proti korupcii Úradu vlády SR, v rámci ktorého bola dohodnutá spolupráca v tejto oblasti a konkretizovaná účasť NKÚ SR na realizácii úloh Národného programu boja proti korupcii a to ako účastníka:

- pripomienkového konania k návrhom zákonov, resp. k ich novelám obsahujúcim problematiku boja proti korupcii,
- pripomienkového konania pri vypracovaní protikorupčných opatrení v rámci štrukturálnych fondov a kohézneho fondu.

Vláda uznesením k aktualizovanému Komplexnému programu boja so zločinnosťou požiadala predsedu NKÚ SR v rámci úloh vyplývajúcich z cit. programu pripraviť novelu Ústavy SR a zákona o NKÚ SR tak, aby boli rozšírené jeho kontrolné právomoci na obce a vyššie územné celky. Táto úloha bola zo strany NKÚ SR splnená.

2.4 Vybavovanie sťažností, petícií a iných podaní

Postup pri prijímaní, evidovaní a vybavovaní sťažností, petícií a iných podaní v NKÚ SR upravuje interná Smernica č. 4/1998. V roku 2003 NKÚ SR prijal 764 podaní (oproti roku 2002 menej o 218 podaní). Prehľad smerovania podaní a ich počet je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Smerovanie podaní	Počet podaní
Hospodárenie, rozkrádanie	119
Spor o majetok, nehnuteľnosť	69
Neoprávnené vymáhanie finančných prostriedkov (SBD, UPC, ST, SEZ, PP)	46
Korupcia, klientelizmus	32
Pracovno-právna problematika	28
Služby, spoje, doprava	42
Reštitúcie	22
Postup pri privatizácii a dražbách	17
Postup pri výberovom konaní a verejnom obstarávaní	32
Postup pri priznávaní dávok (sociálne, nemocenské, dôchodky)	41
Zneužívanie právomoci vedúceho pracovníka	39
Postup pri vyšetrovaní	3
Rozhodnutia súdov, orgánov štátnej správy a samosprávy	111
Obmedzovanie osobnej slobody a ochrana osobného vlastníctva	12
Dane a clá	26
Nesprávne vyúčtovanie služieb (SBD, BP)	49
Rôzne	79
Spolu	764
Z toho oznámenia o vybavení vecí	81

Databáza NKÚ SR

Z analýzy štruktúry evidovaných podaní vyplýva, že najviac podaní smerovalo na hospodárenie, rozkrádanie (15,57 %), rozhodnutia súdov, orgánov štátnej správy a samosprávy (14,52 %) a spory o majetok a nehnuteľnosť (9,03 %). Naopak najmenej podaní bolo k postupu pri vyšetrovaní (0,03 %), obmedzovaniu osobnej slobody a ochrane osobného vlastníctva (1,57 %) a postupu pri privatizácii a dražbách (2,22 %). Korupcie a klientelizmu sa týkalo 32 podaní, čo z celkového počtu podaní predstavuje 4,18 %.

2.5 Styk s verejnosťou

NKÚ SR v roku 2003 zabezpečoval informovanosť verejnosti o výsledkoch z vykonaných kontrol v súlade s príslušnými právnymi normami, t.j. v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, zákona o NKÚ SR a interných predpisov úradu. Verejnosť bola informovaná o záveroch z kontrol prostredníctvom médií priebežne počas celého roka formou organizovania pravidelných tlačových besied, ako aj formou individuálnych rozhovorov poskytnutých médiám ústavnými činiteľmi úradu.

NKÚ SR v roku 2003 vydal 4 čísla informačného bulletinu Spravodajca, v ktorom zverejnil správy z vykonaných kontrol v plnom znení. Ďalej bolo vydané 1 číslo časopisu Kontrola. Uvedený odborný časopis je zameraný hlavne na zverejnenie zovšeobecňujúcich poznatkov z jednotlivých kontrol s vyvodením odporúčaných záverov k ďalšiemu postupu v oblasti kontrolárskej praxe, alebo k legislatívnym zmenám. Neoddeliteľnou časťou tohto časopisu sú metodické príspevky upravujúce postup kontrolórov pri riešení špecifických otázok v rámci výkonu kontroly. Vo svojom obsahu sa tiež dotýka postavenia NKÚ SR v kontexte vstupu SR do EÚ. Obidve publikácie sa bezplatne distribuovali vedeniu NR SR a výborom NR SR, Úradu vlády SR, Kancelárii prezidenta SR, jednotlivým ministerstvám a ostatným orgánom štátnej správy. Zároveň obidve médiá boli prístupné zástupcom redakcií v rámci konania tlačových besied, ako aj verejnosti. Pri príležitosti 10. výročia vzniku NKÚ SR bol vydaný informačný materiál zameraný na vznik, postavenie a činnosť úradu od jeho založenia.

Proces informovania verejnosti bol zabezpečený aj elektronickou formou. Táto okrem základných údajov o činnosti NKÚ SR umožňovala aj prístup ku skráteným verziám správ o výsledkoch kontrolných akcií. Zároveň na e-mailovú adresu NKÚ SR občania v priebehu roka mali možnosť podávať žiadosti o informácie, čo našlo pozitívny ohlas a kladné reakcie vo verejnosti.

2.6 Vnútorňý audit NKÚ SR

V roku 2003 bol vnútorným audítorom úradu vykonaný kombinovaný audit zhody, systémový audit verejného obstarávania, finančného riadenia a finančnej kontroly a audit vnútorného kontrolného systému.

V rámci auditu verejného obstarávania bolo zistené, že v priebehu kalendárneho roka boli zakúpené tovary rovnakého druhu od jedného dodávateľa za cenu vyššiu ako 250 000 Sk bez DPH, čím došlo k prekročeniu finančného limitu stanoveného pre uplatnenie podprahovej metódy - verejného obstarávania s nižšou cenou.

Auditom vnútorného kontrolného systému bolo zistené, že žiadny výdavok ani platba sa na NKÚ SR neuskutočňovala bez príslušného schválenia.

2.7 Medzinárodné aktivity

Plán zahraničných stykov NKÚ SR v roku 2003 vychádzal z prioritných úloh SR v prístupovom procese. Zohľadňoval závery Pravidelnej správy Európskej komisie o pripravenosti SR na členstvo v EÚ a povinnosti vyplývajúce z členstva v medzinárodnej organizácii najvyšších kontrolných inštitúcií (ďalej len „NKI“) INTOSAI a v jej regionálnej organizácii EUROSAI, ich orgánov, pracovných skupín a komisií, ako aj z bilaterálnych dohôd o spolupráci.

Aktivitami NKÚ SR na úseku zahraničných vzťahov sa sledovalo zabezpečenie koordinácie a zosúladzovanie kontrolných postupov s postupmi NKI ostatných členských štátov. Ťažiskovými akciami na úseku zahraničných stykov v roku 2003 boli:

- *stretnutie prezidentov NKI krajín V - 4, ktoré sa konalo v apríli 2003, v rámci prípravy pre vstup SR do EÚ a implementácie kontrolných štandardov INTOSAI. Prezidenti NKI sa dohodli na zorganizovaní stretnutia expertov k tejto problematike, realizáciou ktorého bol poverený NKÚ SR.*

- Medzinárodná konferencia pri príležitosti 10. výročia vzniku NKÚ SR, ktorá sa konala v apríli 2003 v Bratislave na témy „Postavenie kontroly v integračnom procese do Európskeho spoločenstva“ a „NKI - nezávislý poradca Parlamentu v procese schvaľovania a kontroly štátneho rozpočtu a verejných financií“. Konferencie sa zúčastnilo 31 členov zahraničných delegácií, medzi nimi členka Európskej komisie, prezident Európskeho dvora audítorov, generálny tajomník INTOSAI a prezident Účtovného dvora Rakúska, prezident EUROSAI a prezident Účtovnej komory Ruskej federácie. Zahraničné delegácie oficiálne prijal aj prezident SR.

- Stretnutie prezidentov NKI kandidátskych krajín a Európskeho dvora audítorov (ďalej len „EDA“), ktoré sa konalo v Krakove v máji 2003. Bolo zamerané na nové trendy metodológie kontroly fondov EÚ, jej organizácie a prípravy ľudských zdrojov NKI na túto kontrolu po vstupe do EÚ.

- Zasadnutie Kontaktného výboru prezidentov NKI krajín EÚ a prístupových krajín s EDA, ktoré sa konalo v decembri 2003 v Prahe. Bolo zamerané na koordináciu aktivít NKI v oblasti ochrany finančných záujmov Európskeho spoločenstva a paralelného auditu riadenia štrukturálnych fondov.

Postavenie NKÚ SR v európskom kontexte zvýraznili v roku 2003 aj oficiálne návštevy - najmä prijatie generálneho audítora Národného kontrolného úradu Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, generálneho tajomníka INTOSAI a prezidenta Účtovného dvora Rakúska, ako aj oficiálna návšteva prezidentky NKI Cyperskej republiky.

NKÚ SR sa aj v uplynulom roku podieľal na činnosti pracovných skupín INTOSAI/EUROSAI, v ktorých je zastúpený (Pracovná skupina pre prípravu kontrolných manuálov, Pracovná skupina expertov pre kontrolu životného prostredia, Pracovná skupina pre využitie výpočtovej techniky pri kontrole, Pracovná skupina pre kontrolu privatizácie). Predseda NKÚ SR menoval kontrolórov NKÚ SR aj do ďalších pracovných skupín EUROSAI (pre štrukturálne fondy, pre dane a clá, a pre spoluprácu s inštitúciami NATO, OLAF¹⁾ a AFCOS²⁾).

V hodnotenom roku sa zintenzívnila spolupráca s Európskou komisiou a EDA. S podpisom Prístupovej zmluvy do EÚ v Aténach proces rozširovania EÚ vstúpil do svojej záverečnej fázy a EDA v rámci prístupového procesu vysielal aj na NKÚ SR svoje pracovné skupiny, aby zistil stav v jeho integrácii do postupov aplikovaných NKI členských štátov EÚ.

Prieskumy OECD/SIGMA sa na NKÚ SR orientovali na úroveň kontroly verejného obstarávania a usmerňovanie ekonomických procesov, ako aj na prerokovanie záverečnej správy pred vstupom Slovenskej republiky do EÚ. Následne aj OLAF vyslal svojich odborníkov k výsledkom hodnotiacej misie SIGMA.

NKÚ SR svoje európske postavenie potvrdil aj úspešným zorganizovaním zasadnutia Výboru pre kontrolné štandardy v Bratislave, ktoré sa uskutočnilo na základe požiadavky EDA v septembri za účasti 40 zahraničných hostí.

Predseda NKÚ SR uskutočnil bilaterálne rokovania s prezidentmi NKI Dánska, Nemecka a Švajčiarska, na ktorých boli prerokované otázky kontroly fondov EÚ, vplyv práva

¹⁾ OLAF – Európsky úrad pre boj s podvodmi

²⁾ AFCOS – Protikorupčná koordinačná jednotka pre OLAF

EÚ na NKI členských štátov, kontrolné postupy, pracovné metódy a techniky, systém kontroly a kontrolné postupy v oblasti daní a ciel.

V auguste 2003 sa zúčastnil predseda NKÚ SR, na základe oficiálneho pozvania, 88. výročnej konferencie „NASACT 2003“ v Harrisburgu, Pensylvánia, USA. Konferencia sa zaoberala problematikou stavu štátnych rozpočtov, prepojenia ekonomiky so štátom, investičných stratégií pre dnešnú ekonomiku, vplyvom úsporných rozpočtov a oblastí vysokého rizika, informačnými technológiami a ich budúcimi trendami, bezpečnostnými systémami IT a kontrolou riadenia, strategickými víziami a plánovaním technologických zmien.

Značnú pozornosť venoval NKÚ SR účasti svojich kontrolórov na rôznych školeniach a seminároch organizovaných Európskou komisiou, INTOSAI, EUROSAI a IDI³⁾, napríklad:

- seminár EDA a OLAF k problematike boja s korupciou pre prístupové krajiny, ktorý sa konal v Luxemburgu,
- seminár o korupcii v školstve organizovaný UNDP & UNESCO v Paríži,
- ďalšie školenia a odborné konzultácie zorganizované v NKÚ SR v spolupráci s expertami V. Británie v oblasti odbornej pomoci Certifikačnému orgánu pre program SAPARD v SR (poradenstvo pri posúdení kvality záverečného certifikačného protokolu, uplatnenie štatistických metód a spôsob výberu kontrolnej vzorky na praktických príkladoch, ochrana výsledkov informačnej a komunikačnej techniky a záverečný seminár o šírení poznatkov a metódach postupu certifikačnej kontroly programu SAPARD).

V rámci bilaterálnej spolupráce s ostatnými NKI pokračovali odborné konzultácie a výmena konkrétnych poznatkov s Rakúskom (konzultácie k problematike zabezpečovania vonkajšej hranice EÚ, sprievodná kontrola v spolupráci s EDA, kontrola hospodárnosti a efektívnosti). Spolupráca s Českou republikou bola orientovaná na kontrolu hospodárenia s finančnými prostriedkami železníc, výstavby diaľnic a rýchlostných komunikácií, pôsobenie hraničnej polície a zabezpečenie hraníc pred ilegálnym prekročením a pašovaním tovarov a na implementáciu Európskych smerníc pre štandardy INTOSAI. S Maďarskom sa uskutočnili konzultácie k problematike právnych aspektov kontroly. S Poľskom pokračovala priama spolupráca medzi delegátami NIK a expozitúrami NKÚ SR na úseku kontroly finančných prostriedkov PHARE za roky 2000 až 2003 a kontroly ochrany životného prostredia. NKÚ SR pokračoval v spolupráci formou výmeny delegácií za účelom získania odborných poznatkov a výmeny skúsenosti kontrolórov s NKI Egypta a Číny.

3 Personálne vybavenie a organizačné členenie NKÚ SR

3.1 Personálne vybavenie NKÚ SR

V súlade so zákonom č. 750/2002 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2003 bol pre kapitolu NKÚ SR určený limit zamestnancov v počte 241 osôb. Uznesením vlády č. 947/2002 z 21.08.2002 v negociačnej kapitole č. 28 Finančná kontrola bolo pre NKÚ SR na rok 2003 schválených 8 pracovných miest. Uznesením vlády č. 327 z 30.04.2003 bol schválený návrh na zvýšené ohodnotenie zamestnancov zodpovedných za čerpanie fondov EÚ. V súlade s týmito uzneseniami vlády bol v priebehu roku 2003 viacerými rozpočtovými opatreniami ministra financií upravený limit počtu zamestnancov NKÚ SR na stav 249 osôb.

³⁾ IDI – Iniciatíva pre vzdelávanie kontrolórov v rámci INTOSAI

V priebehu roku 2003 sa uskutočnilo 7 výberových konaní s cieľom obsadiť voľné štátnozamestnanecké miesta. V skutočnosti bol stav zamestnancov nasledovný:

- limit k 01.01.2003	241 osôb
- limit zvýšený v priebehu roka 2003	249 osôb
- skutočný stav k 01.01.2003	231 osôb
- skutočný stav k 31.12.2003	231 osôb

Nedosiahnutie zvýšeného limitu v roku 2003 ovplyvnilo:

- skončenie štátnozamestnaneckého alebo pracovného pomeru (z toho 9 zamestnancov v decembri 2003 z dôvodu odchodu do starobného dôchodku)	26 osôb
- úmrtie štátneho zamestnanca	1 osoba
- odchod na dlhodobu neplatenú voľno	3 osoby
- odchod na MD	1 osoba
<i>Spolu:</i>	31 osôb

Prehľad o členení zamestnancov - skutočný stav k 31.12.2003:

verejná služba	22 zamestnancov
štátna služba	209 zamestnancov
	vrátane 3 ústavných činiteľov

Z toho:

- dočasná	7 zamestnancov
- prípravná	9 zamestnancov
- stála	193 zamestnancov

Odmeňovanie štátnych zamestnancov v NKÚ SR je upravené zákonom č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov za podmienok vzťahujúcich sa všeobecne na štátnu správu. NKÚ SR poukazuje na skutočnosť, že pre takýto prístup k najvyššej nezávislej kontrolnej inštitúcii nie sú zákonné dôvody ak v prípade Kancelárie Národnej rady SR, Kancelárie prezidenta SR, Kancelárie Ústavného súdu SR a Kancelárie verejného ochrancu práv je odmeňovanie štátnych zamestnancov riešené osobitným predpisom. NKÚ SR je toho názoru, že aj odmeňovanie štátnych zamestnancov NKÚ SR by malo byť riešené určením charakteristiky platových tried a úpravou platových taríf v osobitnom predpise. Platové tarify by mali byť upravené zhodne s úpravou, ktorá je obsahom osobitných predpisov upravujúcich platové tarify v platových triedach platných pre uvedené služobné úrady.

V roku 2003 boli v NKÚ SR vydané nasledovné služobné predpisy:

- Služobný predpis, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o výberovom konaní na obsadenie voľných štátnozamestnaneckých miest,
- Skúšobný poriadok na vykonávanie kvalifikačných skúšok,
- Služobný predpis, ktorým sa určujú kritériá služobného hodnotenia a podrobnosti o služobnom hodnotení štátneho zamestnanca.

NKÚ SR v roku 2003 realizoval systém vzdelávania svojich zamestnancov v zmysle plánu vzdelávania, zákona o štátnej službe a aktuálnych potrieb organizačných útvarov NKÚ SR. Vzdelávacie aktivity boli zamerané na:

1. *Adaptačné vstupné vzdelávanie pre 20 novoprijatých zamestnancov v súlade s § 19 ods. 3 zákona o štátnej službe.*

2. Odborné vzdelávanie 22 zamestnancov v prípravnej štátnej službe s cieľom osvojenia si vedomostí pre profesionálne plnenie služobných úloh v oblasti všeobecného vedomostného základu a vedomostí zo špeciálneho odboru štátnej služby, ktorý bol spoločný pre všetkých štátnych zamestnancov.

3. Kvalifikačné skúšky do stálej štátnej služby, ktoré absolvovali 16 zamestnanci.

4. Funkčné vzdelávanie štátnych zamestnancov NKÚ SR pred vymenovaním za predstaveného.

5. Rozšírenie poznatkov o všeobecnej politike vlády, problematiky EÚ a zvyšovanie úrovne právneho vedomia:

- Konferencia „Výsledky zahraničnej politiky SR v roku 2002“,
- Seminár „Finalizácia *acquis communautaire* a aplikácia poznatkov“,
- Konferencia „Pohľady na ekonomiku Slovenska“,
- Konferencia „Systém monitorovania, analyzovania a vyhodnocovania politiky zamestnanosti na Slovensku“,
- Medzinárodný seminár „Rozširovanie skúseností získaných v rámci projektu Podpora certifikačného orgánu pre program SAPARD v SR“,
- Školenie „Agroeuroškolenia - spoločná poľnohospodárska politika EÚ“,
- Seminár na témy „Prístupová zmluva SR k EÚ“ a „Zmluva zakladajúca ústavu EÚ“ - realizovaný na NKÚ SR.

6. Vzdelávacie podujatia zamerané na zákon o dani z pridanej hodnoty, zákon o štátnej pokladnici, zákon o účtovníctve, programové rozpočtovanie a programová štruktúra.

7. Špecifické vzdelávacie podujatia pre jednotlivé organizačné útvary úradu:

- Seminár „ESA 95“; Seminár „Príprava rozpočtu na rok 2004“; Seminár k zákonu č. 428/2002 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností; Prezentácia softweru „Temmate systém“; Prezentácia kontrolného informačného systému NKÚ SR; Protokol o kontrole ako dôkaz v trestnom konaní, niektoré vybrané majetkové trestné činy; Špeciálne softwerové školenie pre zamestnancov prichádzajúcich do styku s utajovanými skutočnosťami; Tréning „Nácvik zručností pri riešení krízových situácií kontrolórov“.

8. Jazykové vzdelávanie: výuka francúzskeho jazyka začiatočníkov aj pokročilých; Týždňové sústredenia 2 x ročne v anglickom a nemeckom jazyku - odborná terminológia finančnej kontroly a odborná terminológia EÚ; Systematická výuka anglického jazyka pre začiatočníkov aj pokročilých.

9. Dvojtýždňový akreditovaný kurz „Kontrolór NKÚ SR“.

10. Vzdelávanie zamestnancov NKÚ SR v cudzích vzdelávacích inštitúciách realizované so zámerom skvalitnenia pracovného výkonu v nadväznosti na zmeny právnych predpisov.

11. Vzdelávanie zamestnancov NKÚ SR v oblasti informatiky.

3.2 Organizačné členenie NKÚ SR

Organizačná štruktúra NKÚ SR bola v roku 2003 nasledovná:

- predseda
- 2 podpredsedovia
- sekcie a expozitúry
- osobný úrad
- samostatné odbory
- odbory
- oddelenia.

Štruktúru odborných útvarov NKÚ SR v roku 2003 tvorili :

- Rada (členmi sú predseda a podpredsedovia NKÚ SR)
- Sekcia finančno-hospodárskej stratégie
- Sekcia obrany, vnútra a štátnych úradov
- Sekcia daňovej a colnej správy
- Sekcia hospodárskych odvetví a životného prostredia
- Sekcia transformácie a správy majetku
- Sekcia verejnej spotreby
- Odbor kontroly Európskych fondov
- Expozitúry NKÚ SR so sídlom v Banskej Bystrici a Košiciach (detašované pracoviská NKÚ SR).

4 Z á v e r

NKÚ SR v záujme zdokonalenia a zefektívnenia činnosti vypracoval v priebehu roka 2003 „Konceptiu rozvoja NKÚ SR na roky 2003 - 2005“, ktorá vychádzala z analýzy postavenia, pôsobnosti a činnosti úradu a z princípov kontrolnej činnosti uplatňovanej v EÚ. V kontrolnej činnosti sa NKÚ SR bude zameriavať na zdokonalenie plánovania a metodiky jej výkonu s cieľom zvýšenia kvality realizácie kontrolných akcií.

Osvedčeným prostriedkom skvalitňovania kontrolného procesu, najmä pre zamestnancov s kratšou dobou odbornej praxe, sa stali pracovné metodické príručky (manuály), ktoré boli vypracúvané odborníkmi NKÚ SR. V roku 2003 boli napríklad vypracované manuály: „Styk NKÚ SR s orgánmi činnými v trestnom konaní“, „Pravidlá spracovania protokolov a správ“, „Kontrola európskych fondov“ a „Anglicko-slovenský terminologický slovník kontrolóra“.

Kontrolná činnosť NKÚ SR sa v roku 2004 a 2005 zameria najmä na:

- hospodárenie s prostriedkami Európskych spoločenstiev a inými prostriedkami zo zahraničia poskytnutými na financovanie projektov na základe medzinárodných zmlúv,
- účinnosť vytváraných kontrolných systémov pre kontrolu verejných prostriedkov,
- hospodárenie inštitúcií, o ktoré sa od roku 2002 rozšírila kontrolná pôsobnosť úradu,
- realizáciu projektu štátnej pokladnice,
- proces prechodu pôsobnosti z orgánov štátnej správy na obce a samosprávne kraje,
- účinnosť vytvárania zodpovedajúcich mechanizmov pre zvyšovanie príjmov štátneho rozpočtu.

Priority činnosti NKÚ SR sa budú prispôbovať vo väzbe na úlohy vyplývajúce z odporúčaní INTOSAI/EUROSAI a zo vstupu SR do EÚ.

Bratislava marec 2004